

REPUBLIKA HRVATSKA
UPRAVNI SUD U ZAGREBU
Avenija Dubrovnik 6 i 8

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Upravni sud u Zagrebu, po _____, u
upravnom sporu tužitelja Addiko Bank d.d., Zagreb, Slavenska avenija 6, kojeg zastupa
opunomoćenik _____, odvjetnik u Zagrebu, _____ protiv tuženog
Hrvatske narodne banke, Zagreb, Trg hrvatskih velikana 3, radi nadzora primjene Zakona o
zaštiti potrošača, 29. travnja 2019.

presudio je

I. Poništava se rješenje Hrvatske narodne banke Broj: ERZP-1-020/19-SL-BV od 29. siječnja 2019.

II. Nalaže se Hrvatskoj narodnoj banci da u roku od 60 dana od dostave ove presude donese novo zakonito rješenje.

III. Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova upravnog spora u iznosu od 17.625,00 kn uvećanom za zatezne kamate.

Obrazloženje

Rješenjem Hrvatske narodne banke Broj: ERZP-1-020/19-SL-BV od 29. siječnja 2019. naloženo je tužitelju da kod svih ugovora o oročenom depozitu zaključenih s potrošačima, a koje je jednostrano otkazao tijekom trajanja roka oročenja, zbog izmjena i dopuna Općih uvjeta poslovanja oročenim depozitom/štednim ulogom potrošača koji su stupili na snagu 22. kolovoza 2018. izvrši obračun iznosa koji odgovara kamati po svakom pojedinom oročenom depozitu od dana nastupa jednostranog otkaza do isteka ugovorenog roka oročenja iz svakog pojedinog ugovora o oročenom depozitu, prema uvjetima koji su bili na snazi na dan nastupa jednostranog otkaza (u nastavku teksta: obračunati iznos). Nadalje, naloženo je da se obračunati iznos za svaki pojedini ugovor o oročenom depozitu izračuna na način da se na iznos glavnice depozita koja je vrijedila na dan nastupa jednostranog otkaza svakoga pojedinog ugovora o oročenom depozitu, primijeni kamatna stopa važeća na taj dan, i to do isteka ugovornog roka oročenja iz svakoga pojedinog ugovora o oročenom depozitu (točka 1. izreke). Nadalje, naloženo je tužitelju da preporučenom pošiljkom s povratnicom dostavi svakom potrošaču obavijest o obračunatom iznosu sa specifikacijom i izračunom koja će sadržavati najmanje informaciju o iznosu glavnice depozita na dan nastupa jednostranog otkaza ugovora o oročenom depozitu, visini kamatne stope važećoj na taj dan i datumu isteka ugovorenog roka oročenja te da pozove potrošača radi isplate obračunatog iznosa (točka 2. izreke). Također, naloženo je tužitelju da za one oročene depozite iz točke 1. tog dispozitiva kod kojih je istek ugovornog roka oročenja nastupio prije slanja obavijesti iz točke 2. tog dispozitiva u obavijesti iz točke 2. tog dispozitiva svakom potrošaču dostavi i informaciju o

pravu na zakonske zatezne kamate na obračunati iznos. Naloženo je i da je u predmetnoj obavijesti tužitelj dužan informirati potrošača da mu pravo na zakonske zatezne kamate pripada od dana isteka ugovornog roka oročenja do dana isplate, ali ne dulje od 30 dana od datuma primitka obavijesti iz točke 2. tog dispozitiva (točka 3. izreke). Određeno je da je ako tužitelj ne zaprimi potvrdu potrošača o primitku preporučene pošiljke iz točaka 2. i 3. tog dispozitiva dužan u roku od 30 dana od datuma slanja prve preporučene pošiljke potrošaču ponoviti dostavu preporučenom pošiljkom s povratnicom (točka 4. izreke) te da je tužitelj dužan isplatiti obračunati iznos potrošaču jednokratno, odmah po odazivu potrošača na poziv tužitelja radi isplate, s time da je dužan, za one oročene depozite iz točke 1. tog dispozitiva kod kojih je istek ugovorenog roka oročenja nastupio prije dana slanja obavijesti iz točke 2. tog dispozitiva ili prije dana isplate obračunatog iznosa, isplatiti i zakonske zatezne kamate koje na obračunati iznos teku od dana isteka ugovorenog roka oročenja do isplate, ali ne dulje od 30 dana od datuma primitka obavijesti iz točke 3. tog dispozitiva (točka 5. izreke). Nastavno određeno je da tužitelj izvršenje mjera iz tog rješenja ne smije ničim uvjetovati, a da svi troškovi vezani uz izvršenje mjera iz tog rješenja idu na teret tužitelja (točka 6. izreke), s time da je tužitelj mjere iz točaka 1. do 4. tog dispozitiva dužan provesti u roku od 90 dana od dana zaprimanja tog rješenja (točka 7. izreke). Tužitelju je naloženo i da u roku od osam dana od proteka roka za izvršenje naloženih mjera iz točke 7. tog dispozitiva pisano izvijesti Hrvatsku narodnu banku o provođenju tih mjera, uz navođenje ukupnog broja depozita kod kojih je učinjen obračunati iznos, tablični prikaz depozita kod kojih je učinjen obračunati iznos, a koji će sadržavati ime i prezime potrošača, specifikaciju svakoga pojedinog obračunatog iznosa (iznos glavnice, kamatnu stopu i ugovoreni datum isteka roka oročenja), s posebnom naznakom depozita kod kojih potrošač ima pravo na zakonske zatezne kamate te navođenje ukupnog broja poslanih obavijesti iz točaka 2. i 3. tog dispozitiva i ukupni broj potvrda potrošača o primitku preporučenih pošiljki (točka 8. izreke). Konačno naloženo je tužitelju da svaka tri mjeseca, počevši od isteka roka iz točke 8. tog dispozitiva do konačnog izvršenja svih mjera iz tog rješenja, pisano izvještava Hrvatsku narodnu banku o isplaćenim obračunatim iznosima potrošačima (uz navođenje imena i prezimena potrošača, specifikaciju iznosa glavnice, kamatnu stopu, ugovoreni datum isteka oročenja) i, ako je primjenjivo, o isplaćenim zakonskim zateznim kamatama te datumu isplate potrošaču svakoga pojedinog obračunatog iznosa i zakonskih zateznih kamata (točka 9. izreke).

Tužitelj u tužbi i tijekom spora u bitnome navodi da osporava rješenje tuženika u cijelosti. Dodaje da je osporavano rješenje doneseno nakon nadzora provedenog od strane tuženika, čiji predmet je bila procjena usklađenosti njegovog poslovanja s odredbama Zakona o zaštiti potrošača koje se odnose na nepoštenu poslovnu praksu. Opisuje da iz obrazloženja osporavanog rješenja proizlazi da je on u kolovozu 2018. svojim klijentima (potrošačima) uputio izjave o redovnom otkazu ugovora o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom, pozivajući se na članak 18. Općih uvjeta poslovanja oročenim depozitom/štednim ulogom potrošača. Nastavlja da je, također, utvrđeno da je on pri zaključivanju ugovora o oročenom depozitu, klijentima (potrošačima) prezentirao opće uvjete poslovanja koji se odnose na njihov ugovorni odnos i koji su, prema ugovoru o oročenom depozitu, činili sastavni dio tih ugovora, a da je naknadno tijekom trajanja ugovornog odnosa o oročenom depozitu, jednostrano izmijenio opće uvjete poslovanja, a time i ugovorene uvjete iz tog ugovora, i to u dijelu koji se odnosi na njegovo pravo na redovan otkaz ugovora o oročenom depozitu. Ističe da tuženik navedenu izmjenu općih uvjeta poslovanja, a koja izmjena se odnosi na njegovo pravo na redovan otkaz ugovora o oročenom depozitu smatra nepoštenom poslovnom praksom s elementima zavaravajuće poslovne prakse u smislu Zakona o zaštiti potrošača. Navodi da ne osporava da bi tijekom trajanja ugovora o oročenim depozitima s ugovorenim automatskim prolongatom izmijenio opće uvjete poslovanja oročenim depozitima/štednim ulozima potrošača na način da je u iste unesena mogućnost da

on redovno otkáže ugovor o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom, te da je nakon toga izjavio otkaz za ukupno 3.589 ugovora o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom. Pojašnjava, a što nije niti sporno u osporavanom rješenju, kako su svi navedeni ugovori o depozitu, koje je otkazao, imali ugovoren automatski prolongat na način da je bilo ugovoreno kako se nakon isteka ugovorenog roka oročenja, depozit oročava na isti rok, po kamatnoj stopi važećoj na dan obnavljanja, a da se nakon raskida prenosi na račun (po viđenju) potrošača. Obrazlaže da u odnosu na prestanak ugovora o oročenom depozitu s automatski ugovorenim prolongatom, sam ugovor nije uređivao mogućnost redovnog otkaza (raskida) već je u točki 8. samo uređivao posljedice raskida prije roka oročenja koji je naveden u točki 2. ugovora. Dodaje da su opći uvjeti poslovanja oročenim depozitima/štednim ulozima potrošača, a koji su bili na snazi prije izmjene kojom je uvedena mogućnost da on izjavi redovan otkaz, predviđali, u točki 14., samo mogućnost potrošača da redovno izjavi otkaz (raskid) ugovora o oročenom depozitu/štednom ulogu. Ističe da pritom, u odnosu na njega, navedeni opći uvjeti poslovanja oročenim depozitima/štednim ulozima potrošača nisu predviđali mogućnost redovnog otkaza. Nastavlja da se ugovori o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom, u točki 10. pozivaju na primjenu općih uvjeta poslovanja oročenim depozitima/štednim ulozima potrošača te predviđaju njihovu moguću izmjenu i dopunu, bez ograničavanja u čemu bi se iste sastojale, kao i pristanak potrošača na takve naknadne izmjene i dopune te njihovu primjenu. Napominje da su svi ugovori o oročenim depozitima s ugovorenim automatskim prolongatom, a koji su redovno otkazani nakon izmjene općih uvjeta poslovanja oročenim depozitima/štednim ulozima potrošača, premašili izvorno ugovoreni rok oročenja, koji je naveden u točki 2., odnosno svi su barem jednom automatski prolongirani. Vezano uz pravnu narav ugovora o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom napominje da su navedeni ugovori uređeni prvenstveno Zakonom o obveznim odnosima te djelomično Zakonom o kreditnim institucijama. Citira čl. 990. st. 1. Zakon o obveznim odnosima. Smatra da sukladno odredbama Zakona o obveznim odnosima, koje se odnose na ugovor o novčanom pologu, objektivno bitni sastojci ugovora o novčanom pologu su određeni novčani iznos kojeg se banka obvezala primiti, a položitelj položiti te plaćanje kamate. Iznosi da otkaz ugovora nije prema tome bitan sastojak ugovora o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom. Opisuje da vezano uz rok polaganja novca, Zakon o obveznim odnosima poznaje oročeni novčani polog odnosno oročeni depozit te onaj po viđenju, a da su oročeni depoziti depoziti kojima položitelj može raspolagati nakon isteka ugovorenog roka pri čemu može biti ugovoren rok trajanja depozita odnosno ugovora ili otkazni rok. Obrazlaže da je u prvom slučaju ugovor sklopljen na određeno vrijeme tako da prije isteka ugovoreno vremena položitelj ne može raspolagati s depozitom, a da se istekom tog vremena depozit prenosi na račun po viđenju ili se ugovor može produljiti na isto ili neodređeno vrijeme. Iznosi da u drugom slučaju, uz otkazni rok, sam ugovor nije sklopljen na određeno nego na neodređeno vrijeme, ali je ugovoreno pravo položitelja da raspolaže depozitom tek nakon isteka određenog otkaznog roka koji teče od trenutka kad deponent otkáže ugovor. Zaključuje da iako predmetni ugovori o depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom u sebi sadrže rok do kojeg je depozit oročen isti ne prestaju istekom roka, nego se nastavljaju te ne mogu biti smatrani ugovorima na određeno vrijeme budući da rok nema baš nikakvog utjecaja na trajanje ili prestanak samog ugovora. U tom smislu ukazuje da je tuženik u osporavanom rješenju propustio ispravno okarakterizirati predmetne ugovore kao ugovore na neodređeno vrijeme, a što je posljedično imalo i utjecaja na zaključke u odnosu na kršenja prava potrošača te da se tuženik uopće nije niti bavio navedenom problematikom. Pojašnjava da prema općim uvjetima poslovanja oročenim depozitima/štednim ulozima potrošača, koji su bili na snazi prije izmjena, ugovor o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom je redovno mogao prestati tek otkazom (raskidom) potrošača (položitelja), a da takav ugovor, iz

razloga što ne prestaje istekom roka, jer se automatski prolongira, ali i iz razloga što on nije imao sredstvo koje bi mu omogućilo prestanak takvog ugovora redovnim putem (jer je takvo pravo dano samo potrošaču (položitelju), u odnosu na njega može biti samo ugovor na neodređeno vrijeme. Dodaje da je i u odnosu na potrošača (položitelja) takav ugovor ugovor na neodređeno, jer i potrošač (položitelj) može istim raspolagati tek ako izjavi otkaz (raskid) sukladno točki 14. općih uvjeta poslovanja oročenim depozitima/štednim ulozima potrošača, a ne protekom roka, budući da se protekom roka ugovor automatski prolongira. Smatra da su u pogledu instituta otkaza relevantne odredbe čl. 211. i 212. Zakona o obveznim odnosima prema kojima trajni obvezni odnos s određenim rokom trajanja prestaje kad rok istekne, osim kad je ugovoreno ili zakonom određeno da se poslije isteka roka obvezni odnos produljuje za neodređeno vrijeme, ako ne bude pravodobno otkazan. Navodi da ako trajanje obveznog odnosa nije određeno da ga svaka strana može okončati otkazom odnosno da ako se radi o obveznom odnosu s određenim rokom trajanja isti prestaje istekom roka, a da predmetni ugovori o depozitu s automatskim prolongatom ne prestaju istekom roka. Ističe da takvo njegovo postupanje ne može biti okarakterizirano kao nepošteno ili kao nepoštena poslovna praksa uzevši u obzir da su predmetni ugovori o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom po svojoj pravnoj naravi ugovori na neodređeno vrijeme u odnosu na koje ugovore dispozitivne odredbe Zakona o obveznim odnosima dopuštenim određuju otkaz kao oblik prestanka. Navodi da navedeno ističe iz razloga što Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima ne sadrži nikakve posebne odredbe iz kojih bi proizlazilo koji bi kriteriji bili relevantni za ocjenu neravnoteže na štetu potrošača i posljedične nepoštenosti ugovorne odredbe. Smatra da je u takvim slučajevima nužna usporedba s dispozitivnim normama mjerodavnog nacionalnog ugovornog prava koje bi vrijedile da ugovorne strane nisu izričito ugovorile spornu ugovornu odredbu. Iznosi da takav pristup proizlazi iz činjenice da je zakonodavac norme dispozitivnog ugovornog prava uređio na uravnotežen i pravedan način. Napominje da je zbog toga i u točki 13. Preambule spomenute Direktive 93/13/EEZ izričito i naglašeno da su izuzećem iz kontrole nepoštenosti obuhvaćeni i dispozitivni propisi. Zaključuje da stoga da bi se uopće mogla procjenjivati (ne)poštenost ugovorne odredbe (odredbe općih uvjeta poslovanja) i posljedičnog postupanja koje se sastoji u izjavljivanju otkaza, potrebno je analizirati dispozitivne norme koje se inače primjenjuju ako ugovorne strane nisu što drugo izričito ugovorile. Mišljenja je da je moguće da strane nisu izričito ugovorile sva prava i obveza koje dispozitivne norme ugovornog prava uređuju u takvim slučajevima za ugovorne strane, a da je također moguće da za jednu od ugovornih strana uopće nisu izričito ni ugovorena prava i obveze koje bi korespondirale pravima i obvezama izričito ugovorenima za drugu stranu pa se moraju primijeniti dispozitivne norme ugovornog prava. Iznosi da u konkretnom slučaju niti ugovori o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom niti opći uvjeti poslovanja nisu uređivali pitanje redovnog otkaza od strane njega, već isključivo od strane potrošača (položitelja). Smatra da, međutim, kako dispozitivne odredbe Zakona o obveznim odnosima daju i njemu i potrošačima pravo da izjavi redovni otkaz, to niti izmjena općih uvjeta poslovanja u smislu unošenja odredbe o mogućnosti da on izjavi redovan otkaz, a niti samo izjavljivanje redovnog otkaza ne mogu biti predmetom ocjene (ne)poštenosti. Navodi da s obzirom da je potrošačima (položiteljima) nesumnjivo dano pravo da izjave redovan otkaz (raskid) ugovora o depozitu, ali i da to pravo za ugovorne strane proizlazi iz Zakona o obveznim odnosima, izmjena općih uvjeta poslovanja oročenim depozitima/štednim ulozima potrošača na način da je u iste unesena mogućnost da on redovno otkáže ugovor o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom ne može uopće uzrokovati očiglednu neravnopravnost u pravima i obvezama strana na štetu potrošača, a kamoli kao posljedicu postupanja koje je suprotno načelu savjesnosti i poštenja. Dodaje da nepostojanje neravnoteže dokazuje i to što je on nakon izjavljivanja redovnog otkaza isplatio potrošačima kamatu

prema ugovorenoj kamatnoj stopi do trenutka nastupa otkaza. Ukazuje da je sam tuženik donio i objavio „Smjernice za objavu Općih uvjeta poslovanja i izmjena i dopuna Općih uvjeta poslovanja kreditnih institucija u poslovanju s potrošačima“, kojih se je on, ali i ostale kreditne institucije, dužan pridržavati. Iznosi da upute koje postavljaju navedene smjernice nedvojbeno uređuju slučajeve izmjena i dopuna postojećih općih uvjeta i njihove primjene na postojeće ugovore, a da su u konačnici pristanak na izmjenu općih uvjeta poslovanja dali i sami potrošači sklapanjem ugovora o depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom. Smatra da je stoga promašeno utvrđenje tuženika da potrošača ne obvezuju odredbe općih uvjeta poslovanja s kojima nije bio upoznat u trenutku sklapanja ugovora o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom te se s tim u vezi izmjene odredaba u općim uvjetima poslovanja kroz razdoblje od 10 i više godina ne mogu kvalificirati kao zavaravajuće propuštanje informiranja potrošača u trenutku zaključenja ugovora o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom. Nastavlja da je tim više zaključak tuženika, da bi uvođenje mogućnosti redovnog otkaza od strane tužitelja bio uvjet koji potrošaču nije bio, a niti je mogao biti poznat u trenutku sklapanja ugovora promašen iz razloga što se radi o pravu koje za njega proizlazi iz Zakona o obveznim odnosima. Navodi da je isto i s navodima da je otkazivanje ugovora o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom bitno utjecalo na ekonomsko ponašanje potrošača koji su računali na određeno vrijeme trajanja oročenja i ekonomsku korist koju time stječu pa da su bili prisiljeni zbrinjavati ranije otkazane depozite na drugi način. Naglašava da ugovori nisu bili na određeno vrijeme, da je svim potrošačima isplaćena kamata koja je navedena u prilogu samih ugovora, u dokumentu koji se zove izračun efektivne kamatne stope, da je svim potrošačima isplaćena kamata po ugovorenoj kamatnoj stopi do dana nastupa otkaza te da depoziti (novac) nisu vrsta zamjenjivih stvari koje je potrebno zbrinjavati. Smatra da su ekonomska svrha i očekivanja potrošača u svakom slučaju bili ostvareni već prilikom prvog prolongata ugovora o depozitu. Mišljenja je da je izreka rješenja nedopuštena prije svega jer je tuženik nalaganjem mjera prekoračio ovlasti koje za istoga proizlaze iz ZOKI-a i mjerom suštinski odlučio o naknadi štete potrošačima, što je prerogativ suda u parničnom postupku, a ne tuženika kao regulatora u upravnom postupku. Obrazlaže da je tuženik u izreci rješenja naložio plaćanje kamate od dana nastupa otkaza do dana isteka ugovorenog roka oročenja iz svakog pojedinog ugovora. Iznosi da time tuženik ne dovodi u pitanje da su predmetni ugovori o depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom prestali istekom otkaznog roka, ali kao mjeru određuje isplatu potrošačima onih iznosa kamata koje bi dobili da ugovori nisu prestali što predstavlja naknadu štete. Pojašnjava da je vezano uz naknadu štete, osim što je za odlučivanje i nalaganje isplate iste nadležan sud u parničnom postupku, u ovom slučaju nedostaje i zahtjev aktivno legitimiranih potrošača za naknadom štete. Dodaje da je pored toga tuženik propustio utvrditi i obrazložiti kako je utvrdio ispunjenje pretpostavki za naknadu štete, primjerice kako je utvrdio visinu štete. Navodi da u slučaju predmetnih ugovora, kada bi potrošači imali pravo na naknadu štete, a nemaju, bilo bi potrebno, u smislu visine štete utvrditi jesu li isti novac nakon nastupa otkaza ponovno oročili te da bi u tom slučaju visina štete predstavljala razliku između kamate koju bi ostvarili po otkazanom ugovoru i one koju ostvaruju po novom ugovoru. Nastavlja da je moguće također i da su potrošači nakon nastupa otkaza novac oročili po višoj kamatnoj stopi pa da ne trpe nikakvu štetu. Iznosi da je moguća i situacija koja tek upućuje na nedopuštenost, ali i apsurdnost mjere određene osporavanim rješenjem, a to je da su neki od potrošača svoj novac nakon nastupa otkaza ugovora, oročili sklapanjem novog ugovora o depozitu upravo kod njega te bi time isti dobili dvostruku kamatu, prvu kao oblik naknade štete za depozit koji više ne postoji, a drugu po osnovi novog ugovora o depozitu. Opisuje da bi, također, moguća bila i situacija da neki od potrošača izjave otkaz (raskid) prije isteka ugovorenog roka oročenja u kojem slučaju bi imali pravo samo na kamatu do dana nastupa otkaza. Mišljenja je da se navedenim tuženik i upliće u ugovorni odnos njega i

potrošača te pritom arbitrira o dopuštenosti izjavljivanja otkaza i posljedičnim pravima druge ugovorne strane na naknadu štete i njezine visine, a koje ovlaštenje mu ne daje niti ZOKI, a niti ijedan drugi propis. Navodi da čak i kad ne bi isplatu koju je tuženik njemu naložio tretirali kao naknadu štete nego kao nalaganje ispunjenja ugovorne obveze, iako tuženik ne spori da ugovori više ne postoje, opet bi tuženik bio suočen s istim prigovorima kao i za naknadu štete. Smatra da kako je tuženik, doduše promašeno, ali ipak ustvrdio da on nije imao pravo izmijeniti opće uvjete poslovanja oročenim depozitima/štednim ulozima potrošača na način da je u iste unesena mogućnost da on redovno otkáže ugovor o oročenom depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom, a posljedično niti otkazati ugovore, nameće se kao logično pitanje kako mjera koju je tuženik odredio, a koja se sastoji u plaćanju iznosa kamate potrošačima na koju bi isti imali pravo do trenutka nastupa otkaza do isteka ugovorenog roka oročenja može biti osnovana. Obrazlaže da istekom roka oročenja predmetni ugovori ne prestaju, nego bi prestali tek otkazom (raskidom) od strane potrošača pa bi stoga potrošači imali pravo na kamatu do trenutka takvog prestanka ugovora, a to ne korespondira s istekom roka oročenja koji je naveden u ugovoru. Smatra da bi osim što se tuženik nedopušteno umiješao u ugovorni odnos između njega i potrošača te ga izmijenio suprotno njihovoj volji, na način da bi isti ipak prestao istekom roka, osporeno rješenje, kada bi bilo osnovano, bi za potrošače predstavljalo prouzročenje štete. Ističe da je ponovno tuženik arbitrarno odredio do kojeg bi trenutka potrošači trpjeli štetu pa im je u skladu sa svojim shvaćanjem odredio naknadu. Mišljenja je da se apsurdnost izreke osporavanog rješenja očituje i u činjenici da mu je naloženo plaćanje kamate na depozite koji više niti nisu položni kod njega, što je u izravnoj suprotnosti s zakonskom definicijom depozita iz ZOKI-a i Zakona o obveznim odnosima. Napominje da izjavljivanjem otkaza ugovora o depozitu i isplatom istih on više niti nema te depozite položene kod sebe. Dodaje da mu je povrh toga naloženo i da u roku za izvršenje osporavanog rješenja (90 dana) isplati kamate onim potrošačima po čijim ugovorima bi rok oročenja, a tim i dospijeće isplate kamate, bilo u nekom trenutku u budućnosti. Ističe da prikuplja depozite kako bi iz istih sredstava (novca) plasirao kredite, a koje plasira po kamatnoj stopi koja je viša od kamatne stope na depozite. Nastavlja da iz kamatnih prihoda po osnovi kamate po kreditima on isplaćuje kamate na depozite, a da mu se bez depozita, pa time i kamatnog prihoda od kamata po kreditima, osporavanim rješenjem izravno prouzrokuje šteta jer mora platiti kamatu na nepostojeće depozite, a bez da ima mogućnost ostvariti kamatni prihod. Upućuje i na nerazumljivi dio izreke osporavanog rješenja, koji predstavlja nemogući uvjet, a kojim mu se nalaže izvršiti obračun iznosa koji odgovara kamati po svakom pojedinom oročenom depozitu od dana nastupa jednostranog otkaza do isteka ugovorenog roka oročenja iz svakoga pojedinog ugovora o oročenom depozitu. Navodi da je mjera koju je tuženik izrekao nezakonita i u dijelu u kojem mu se nalaže plaćanje zatezne kamate na iznos obračunate kamate. Pojašnjava da se sukladno čl. 31. st. 2. Zakona o obveznim odnosima na iznos neisplaćenih kamata mogu zahtijevati zatezne kamate samo od dana kad je sudu podnesen zahtjev za njihovu isplatu. Smatra da navedeno dodatno govori u prilog činjenice da bi o ovakvoj mjeri mogao odlučivati samo sud u parničnom postupku, uz ispunjenje uvjeta koji se odnose na aktivnu legitimaciju i dokazivanje ostalih pretpostavki. Smatra da time mjera tuženika, pored gore opisanih nedopuštenih elemenata, poprima oblike represivne kazne i određivanja naknade štete, a za što tuženik nema zakonsko ovlaštenje. Smatra da tuženik u odgovoru na tužbu propušta dati odgovor što bi bila mjera iz osporavanog rješenja. Dodaje da neovisno o pitanju osnovanosti izjavljenih otkaza ugovora o depozitu s ugovorenim automatskim, tuženik ne spori da su predmetni ugovori prestali danom nastupa otkaza, no da smatra da je on takvim otkazima povrijedio prava potrošača te nalaže mjeru koja po svojem sadržaju zadire u ugovorni (obveznopravni) odnos potrošača i njega i odgovara upravo naknadi štete. Pojašnjava da bi iznos koji je naložen njemu za isplatu odgovarao, upravo, onom iznosu naknade štete na koju bi svaki pojedini potrošač mogao imati pravo kada bi

izjavljeni otkazi ugovora o depozitu s ugovorenim automatskim bili nedopušteni. Ističe da čak i da se zanemari pravno karakteriziranje naloženog plaćanja, tuženik mjerom, ultra vires, nedopušteno zadire u ugovorni odnos kojeg nije stranka, tumači ga i donosi odluku o posljedicama (ne)ispunjavanja ugovornih obveza i to sve bez zahtjeva aktivno legitimiranih potrošača, bez da je tuženik pritom sud i disponirajući nečim na što nema pravo. Smatra da tuženik, u nedostatku argumenata, pokušava svoju odluku (o naknadi štete) podvesti pod mjere koje proizlaze iz čl. 311. Zakona o kreditnim institucijama, a da pritom propušta primijetiti kako nije odredio niti jednu od mjera koje mu ta odredba omogućava, osim što je na nedopušten način odredio otklanjanje tako što je potrošačima dosudio naknadu štete. Navodi da primjerice, tuženik nije naložio prestanak takvog navodno nezakonitog postupanja tužitelja, niti je naložio izradu, dopunu i/ili promjenu procedura, poslovnih politika i drugih akata tužitelja koji se odnose na poslovanje s potrošačima, a koje očito smatra nezakonitima. Dodaje da jedino što tuženik ističe jest da odredbe ZOKI-a treba tumačiti ekstenzivno i da isti može donositi sve mjere koje smatra primjerenima, ali i razmjernima. Osporava da bi takvo tumačenje bilo ispravno, jer bi time tuženik, u upravnom postupku, mogao donositi mjere koje suštinski spadaju u sudsku nadležnost, što je osporavanim rješenjem i napravio, a što nije dopušteno. Iznosi da tuženik nadalje navodi i druge karakteristike koje supervizorske mjere moraju sadržavati, pozivajući se pritom na odredbe ZOKI-a, Uredbe 575/2013, Direktive 2013/36/EU i 2005/29/EZ, očito pokušavajući opravdati da je naknada štete, iako ne spori da nije nadležan određivati naknadu štete, mjera koja je učinkovita, razmjerna i usmjerena na postizanje opće i specijalne prevencije. Primjećuje da tuženik na nekoliko mjesta navodi kako je mjera razmjerna, ali pritom uopće ne obrazlaže kako je proveo test razmjernosti i utvrdio razmjernost svoje mjere, s time da bi ista bila razmjerna, a nije, morala bi biti nužna, prikladna/primjerena, a ta nužnost i prikladnost obrazložena odnosno moralo bi biti obrazloženo radi čega se nije isti cilj mogao postići manje tegobnom mjerom za njega. Nastavlja da se tuženik poziva i na postizanje opće i specijalne prevencije odnosno odvratanje, a da pritom nije primijenio mjeru koja mu upravo omogućava navedeno, nalaganje prestanka nezakonitog postupanja. Opisuje da zaključno tuženik navodi i da je mjera razmjerna cilju koji se njime treba postići, odnosno da se on u svom budućem poslovanju uskladi s propisima kojima se štite interesi potrošača te da se isti cilj ne bi mogao postići drugom mjerom. Smatra da bi druga mjera primjerice mogla biti ona iz čl. 311. st. 1. t. 3. - naložiti izradu, dopunu i/ili promjenu procedura, poslovnih politika i drugih akata kreditne institucije koji se odnose na poslovanje s potrošačima, no da je tuženik očito smatrao da mu ovlast da naloži i druge mjere daje pravo da odlučuje o naknadi štete, pa je sve mjere koje ZOKI izrijeком navodi propustio odrediti i odlučio odrediti mjeru koja spada u sudsku nadležnost. Navodi da pritom niti najmanje ne osporava tuženiku prava i ovlasti koja isti ima temeljem ZOKI-a, propisa iz područja zaštite potrošača i drugih propisa. Mišljenja je da je tuženik svojom mjerom potrošačima pružio sudsku zaštitu u vidu naknade štete. Smatra da se suština problematike sastoji u odgovoru na pitanje kada prestaje ugovorni odnos tužitelja i potrošača koji su ugovorili depozit s ugovorenim automatskim prolongatom. Smatra da je jasno da na dan isteka roka oročenja koji je naveden u ugovoru o depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom potrošač ne može raspolagati svojim sredstvima, niti tužitelj može prestati plaćati kamatu na ta sredstva. Mišljenja je da navod u općim uvjetima poslovanja da ugovor prestaje nakon isteka roka oročenja ne bi trebao pritom ostavljati ni trunku sumnje u smislu odgovora na gornje pitanje, jer sukladno čl. 295. st. 3. Zakona o obveznim odnosima u slučaju neslaganja općih uvjeta i posebnih pogodbi, ugovora, vrijedi ugovor. Nastavlja da ako bi prihvatili tumačenje tuženika, kako se radi o ugovorima na određeno vrijeme, tada bi istek roka trebao imati značaj prestanka ugovora i mogućnost potrošača da raspolaze sredstvima, a tužitelja da prestane plaćati kamatu na ta sredstva. No ugovoreno je upravo suprotno, s tim da pritom nije ostavljena mogućnost da bilo koja od ugovornih strana, bez

sklapanja eventualnog dodatka navedeno izmijenjeni, nekom svojom radnjom ili izjavom. Iznosi da je tumačenje tuženika pogrešno potvrđuje i stipulacija točke 5. ugovora o oročenom depozitu u dijelu u kojem navodi da se „...depozit nakon raskida prenosi na račun broj...“, pa zaključuje da sam ugovor o depozitu s automatskim prolongatom, je kao jedini način svojeg prestanka, pa time i raspolaganja sredstvima od strane potrošača, a posljedično i prestanka njegove obveze da plaća kamatu na ta sredstva, označio raskid. Dodaje da ako bi taj raskid mogao biti isključivo sporazumni, kao što tvrdi tuženik, tada niti jedna ugovorna strana ne bi mogla bez suglasnosti volje druge ugovorne strane izaći iz takvog ugovornog odnosa. Smatra da se nameće kao zaključak da je ugovor o depozitu s ugovorenim automatskim prolongatom ugovor na neodređeno vrijeme čiji je redovan način prestanka otkaz sukladno čl. 212. st. 1. Zakona o obveznim odnosima. Slijedom svega navedenoga predlaže poništiti osporavano rješenje uz naknadu troškova upravnog spora uvećanih za pripadajuće zatezne kamate.

Tuženik u odgovoru na tužbu u bitnome navodi da su tužba i tužbeni zahtjev tužitelja neosnovani u cijelosti, a da je osporavano rješenje zakonito. Dodaje da je iz utuženog rješenja i zapisnika broj: EZZP-11-570/18-KOK-SL od 3. prosinca 2018. vidljivo da je tužitelj jednostrano otkazao 3589 ugovora o oročenom depozitu potrošačima, dakle svojim klijentima fizičkim osobama, i to tako da je u kolovozu 2018. izmijenio svoje opće uvjete poslovanja oročenim depozitima potrošača na način da je dodao odredbu koja mu daje pravo da može doslovce "... bilo kada pismeno otkazati ugovor o oročenju. Iznosi da je tužitelj tu po svojim posljedicama radikalnu i ekstremnu izmjenu spomenutih općih uvjeta za potrošače izvršio bez ikakve najave ili upozorenja potrošačima i to niti u vrijeme kada su potrošači sklapali ugovore o oročenju sa tužiteljem, a niti uoči same izmjene općih uvjeta. Ističe da su komercijalni motivi tužitelja da prvo izmjeni opće uvjete, a nakon toga da jednostrano otkáže 3589 ugovora, koje motive tužitelj sasvim otvoreno iznosi, posebno zabrinjavajući. Pojašnjava da je tužitelj, naime, u više prilika i u više dokumenata bez uvijanja iskazao da mu više ne odgovaraju komercijalni uvjeti, odnosno kamate na depozite, koje je upravo sam jednostrano određivao u vrijeme sklapanja ugovora o oročenju sa potrošačima. Ističe da je ukratko komercijalna logika tužitelja bila da kada mu više nisu odgovarale kamate na oročene depozite, koje je sam odredio i koje je sam ugovorio sa potrošačima, jednostavno otkazao potrošačima takva oročenja te tako otklonio obvezu plaćanja ugovorenih kamata do kraja razdoblja oročenja kojeg je ugovorio. Navodi da je taj postupak bez presedana u hrvatskoj bankovnoj praksi na štetu potrošača kao nesumnjivo slabije strane u odnosu banke i klijenta. Dodaje da je tužitelj svoje vlastite eventualne propuste u politici određivanja kamatnih stopa na oročenja (ili pak, što je gore, moguću marketinšku strategiju da višim kamatama privuče deponente) odlučio sanirati na štetu potrošača tako da jednostrano otkáže ugovore o depozitu i ne isplati potrošačima kamatu do isteka oročenja koja je ugovorio. Iznosi da takav postupak tužitelja predstavlja ne samo težak oblik povrede propisa temeljem kojih je on izdao pobijano rješenje, već je štetan za bankovnu industriju i doprinosi nepovjerenju potrošača u kreditne institucije i bankovni sektor. Smatra da je zbog toga bio dužan reagirati i donijeti pobijano rješenje te odrediti odgovarajuće mjere. Opisuje da obrazlažući razloge zbog kojih pobijano rješenje smatra nezakonitim, tužitelj najprije (na pravno i logički neodrživ način, što se obrazlaže u nastavku) tvrdi da su ugovori o depozitu (u vezi s kojima je izdano pobijano rješenje) sklopljeni na neodređeno vrijeme, a posljedično, zaključuje da obje ugovorne strane imaju pravo otkazati takve ugovore u skladu s člancima 211. i 212. Zakona o obveznim odnosima. Smatra da su takve izjave tužitelja u cijelosti neosnovane i promašene. Napominje da je u točki 13. Općih uvjeta poslovanja oročenim depozitom/štednim ulogom potrošača koje je sam tužitelj dostavio kao dokaze uz tužbu jasno predviđeno da ugovor prestaje nakon isteka roka oročenja. Navodi da u prilog tome da ugovor prestaje istekom roka oročenja govore i druge odredbe Općih uvjeta poslovanja, primjerice definicija oročenog štednog uloga iz točke 1. Općih uvjeta poslovanja u vezi s posljednjom rečenicom točke 7.1 2 iz kojih je razvidno da

deponent može raspolagati depozitom po proteku ugovorenog razdoblja te točka 7.3. Općih uvjeta poslovanja kojom je uređeno obnavljanje oročenja. Dodaje da je iz ugovora o oročenom depozitu koje je tužitelj dostavio kao dokaz uz tužbu vidljivo da svi dostavljeni ugovori u članku 2. definiraju iznos novčanih sredstava koji se tužitelj obvezuje primiti, a potrošač se obvezuje položiti, kamatni razred i rok oročenja, dok se u članku 5. tih istih ugovora navodi da se na dan isteka ugovorenog roka oročenja, depozit i pripisana kamata oročavaju na isti rok, i to po kamatnoj stopi važećoj na dan obnavljanja, sukladno Odluci o kamatnim stopama tužitelja i Odluci o visini pasivnih kamatnih stopa za fizičke osobe. Zaključuje da iz samog teksta ugovora potpuno jasno proizlazi da se ne radi o produženju ugovora na neodređeno vrijeme kako to tvrdi tužitelj (što je uvjet za primjenu članka 211. ZOO-a.), već da se radi o sklapanju novog ugovora o oročenom depozitu na isti rok kao i ugovor koji je istekao. Nastavlja da je iz odredbe članka 5. dostavljenih ugovora o oročenom depozitu (u vezi s točkom 13. Općih uvjeta poslovanja tužitelja koja propisuje da ugovor prestaje nakon isteka roka oročenja) proizlazi da prvi ugovor o oročenom depozitu prestaje istekom ugovorenog roka oročenja te se na taj dan sklapa novi ugovor. Ističe da u prilog tome da se radi o sklapanju novog ugovora govori i okolnost da se, prema svim ugovorima koje je dostavio tužitelj, svi bitni elementi ugovora o depozitu nakon proteka roka oročenja (prestanka ugovora) mijenjaju. Obrazlaže da je u ugovorima koje prilaže tužitelj predviđen pripis kamate glavnici (točka 4. ugovora) te oročavanje novog, uvećanog iznosa (glavnice s pripisanom kamatom), a da je, također, u priloženim ugovorima predviđena promjenjiva kamatna stopa (točka 3. ugovora) te se tužitelj obvezao deponentima na novi depozit plaćati kamatu važeću na dan obnavljanja, u skladu s vlastitom Odlukom o kamatnim stopama i Odlukom o visini pasivnih kamata za fizičke osobe. Smatra da iz svega navedenoga nedvojbeno proizlazi da istekom roka oročenja raniji ugovor prestaje uz istovremeno sklapanje novog ugovora, i to na jednak rok na koji je bio sklopljen i prethodni ugovor te se s tim danom ugovaraju drugačiji bitni elementi ugovora (iznos koji se deponira i kamata koja se plaća na depozit). Iznosi da se stoga nedvojbeno radi o sukcesivnom sklapanju više ugovora na određeno vrijeme, a ne o sklapanju jednog ugovora na neodređeno vrijeme. Opisuje da je člankom 211. ZOO-a jasno propisano da trajni obvezni odnos s određenim rokom trajanja prestaje kad rok istekne, osim kad je ugovoreno ili zakonom određeno da se poslije isteka roka obvezni odnos produljuje za neodređeno vrijeme, ako ne bude pravodobno otkazan. Zaključuje da je očito, kako niti zakonom niti ugovorima o oročenju nije bilo predviđeno takvo produljenje ugovornog odnosa na neodređeno vrijeme, da nisu ispunjeni uvjeti iz članka 211. ZOO-a na koje se poziva tužitelj, a da posljedično, ne mogu biti ispunjeni niti uvjeti za primjenu članka 212. ZOO-a. Ističe da kao dokaz tvrdnje da se ne može raditi o ugovorima sklopljenima na neodređeno vrijeme govori i postupanje samog tužitelja, jer da je tužitelj doista smatrao da se radi o ugovorima sklopljenima na neodređeno vrijeme te da mu stoga pripada pravo na otkaz u skladu s odredbama ZOO-a, ne bi sam tužitelj imao potrebe za izmjenama Općih uvjeta poslovanja iz kolovoza 2018. Podsjeća da je upravo tim izmjenama Općih uvjeta poslovanja tužitelj sebi osigurao pravo na jednostrani otkaz ugovora o depozitu. Nastavlja da je vidljivo iz pisane komunikacije s potrošačima da niti sam tužitelj u razdoblju koje je prethodilo donošenju pobijanog rješenja nije imao nikakve dvojbe da se radi o ugovorima sklopljenima na određeno vrijeme kada ističe: "(...) voljeli bismo napomenuti da (...) su ugovori o oročenom depozitu ugovori na određeno vrijeme koji (...) prestaju nakon isteka roka oročenja (koji u trenutku otkaza od strane Banke nije bio istekao). Ističe da je iz svega navedenoga više nego jasno da je tužitelj čitavo vrijeme prije ovog sudskog postupka bio svjestan da se radi o ugovorima sklopljenima na određeno vrijeme te da su njegove tvrdnje iznesene u tužbi o tome da su ugovori tobože bili sklopljeni na neodređeno vrijeme konstrukcija kreirana isključivo za potrebe ovog spora kako bi pokušao naknadno opravdati svoje postupanje protivno Zakonu o zaštiti potrošača. Navodi da uzimajući u obzir činjenicu

da se radi o sklapanju više uzastopnih ugovora na određeno vrijeme, a ne o sklapanju jednog ugovora na neodređeno vrijeme, pravo na otkaz tako sklopljenih ugovora o oročenom depozitu ne proizlazi iz odredbi ZOO-a, već bi se eventualno moglo temeljiti na ugovoru. Smatra da je zbog toga apsolutno neodrživ zaključak tužitelja o tome da izmjene Općih uvjeta poslovanja iz kolovoza 2018., prema kojima tužitelj ima pravo jednostrano otkazati ugovore o oročenom depozitu, propisuju pravo koje mu ionako pripada po dispozitivnim odredbama ZOO-a. Dodaje da su pored navedenoga, netočni i tužiteljevi navodi o tome da su potrošači već i prema ranije važećim općim uvjetima poslovanja imali pravo na jednostrani otkaz ugovora o oročenom depozitu. Smatra da potrošači nikada nisu imali pravo jednostrano otkazati ugovore o depozitu te da tužitelj ovdje namjerno brka pojmove otkaza i raskida jer mu to za potrebe ovog postupka očito odgovara. Pojašnjava da je u točki 14. Općih uvjeta poslovanja koje je dostavio tužitelj navedeno sljedeće: "Na pisani zahtjev..., Banka može odobriti prijevremeni raskid nenamjenski oročenog štednog uloga." Ističe da je iz citirane odredbe razvidno da se ne radi o potrošačevom pravu na jednostrani otkaz ugovora o oročenom depozitu, već o njegovu pravu da predloži sporazumni raskid ugovora prije isteka ugovorenog oročenja koji tužitelj može (ali i ne mora) odobriti. Zaključuje da je iz citirane odredbe jasno da je za prestanak ugovornog odnosa potrebna suglasnost volja objiju ugovornih strana tj. da tužitelj može, ali i ne mora odobriti zahtjev potrošača za prijevremeni raskid. Iznosi da je pritom potpuno irelevantno kakva je bila tužiteljeva praksa u pogledu zahtjeva deponenata odnosno koje je uvjete deponent morao ispuniti da bi se njegov zahtjev za prijevremeni raskid odobrio. Navodi da se ako do raskida ugovora dolazi suglasnom voljom objiju ugovornih strana, nikako ne može govoriti o otkazu ugovora koji je, po svojoj naravi, uvijek jednostrano očitovanje volje. Dodaje da je da se radi o raskidu, a ne o otkazu, jasno i iz dikcije gore citirane odredbe točke 14. Općih uvjeta poslovanja tužitelja. Opisuje da je u Opće uvjete poslovanja iz kolovoza 2018. tužitelj unio spornu odredbu prema kojoj samo on ima pravo redovno otkazati ugovor o oročenom depozitu uz otkazni rok od 20 dana i to bilo kada, po vlastitoj diskreciji i bez navođenja razloga (t. 18. Općih uvjeta poslovanja), dok isto pravo otkaza nije predvidio za potrošače. Pojašnjava da odredba točke 14. u Općim uvjetima poslovanja koji su u primjeni od 22. kolovoza 2018. glasi identično kao i u svim ranijim Općim uvjetima poslovanja te potrošaču priznaje samo pravo da traži sporazumni raskid ugovora o oročenom depozitu. Smatra da nije slučajnost da do kolovoza 2018. u Općim uvjetima poslovanja tužitelja nije bilo odredbe o njegovom pravu da jednostrano otkáže ugovore o depozitu. Iznosi da prema prirodi stvari, sve opće uvjete poslovanja (uključujući i one koji su bili na snazi do kolovoza 2018.) sastavlja sam tužitelj i potrošači ne mogu utjecati na njihov sadržaj, ali da ipak, do kolovoza 2018., tužitelj nije smatrao potrebnim u svoje opće uvjete uopće uključiti odredbu koja bi mu davala pravo na prijevremeni otkaz ugovora o depozitu. Nastavlja da je to stoga što u redovnom tijeku poslovanja depoziti predstavljaju osnovni izvor sredstava svake kreditne institucije, a da prema agregiranim podacima o stanju na dan 31. prosinca 2018., depoziti čine 77,8% ukupne pasive banaka u Republici Hrvatskoj, dok je za tužitelja taj udio još i veći te je na navedeni datum iznosio 82,4%. Objašnjava da se iz primljenih depozita odobravaju krediti i pružaju ostale financijske usluge pa da u redovnim okolnostima ne bi trebalo biti u interesu kreditne institucije da prijevremeno otkazuje ugovore o depozitu, već se upravo suprotno, odredbe o automatskom prolongatu ugovaraju jer je kreditnim institucijama u interesu da sredstva potrošača što dulje ostanu kod njih. Navodi da su navedenu okolnost odražavali i Opći uvjeti poslovanja tužitelja koji su se primjenjivali sve do 22. kolovoza 2018. Nastavlja da je, međutim, u međuvremenu tužitelj donio odluku o promjeni općih uvjeta jer mu kamate za oročenja koje je sam određivao i ugovarao sa potrošačima više nisu odgovarale, odnosno takve ugovore o oročenju je ocijenio ekonomski neisplativima što je i sam potvrdio u svojim očitovanjima. Zaključuje da je tužitelj prijevremeno otkazao ugovore o depozitu, iako su ugovori sklopljeni uz uvjete prema kojima

tužitelj takvo pravo nije imao. Napominje da je u provedenom upravnom postupku tuženik stoga utvrdio da je opisanim izmjenama i dopunama Općih uvjeta poslovanja tužitelj postupio suprotno zahtjevima profesionalne pažnje odnosno standardima koje je dužan primijeniti u odnosu s potrošačima te je protivno načelu savjesnosti i poštenja uzrokovao očiglednu neravnopravnost u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Ponavlja da je tužitelj ovlaštenje stečeno opisanim izmjenama i dopunama Općih uvjeta poslovanja odmah i (zlo)upotrijebio te je danom stupanja na snagu opisanih izmjena otkazao svih 3589 ugovora o oročenom depozitu, i to za vrijeme trajanja oročenja. Navodi da tužitelj u tužbi također brka dva različita instituta propisana Zakonom o zaštiti potrošača: institut nepoštenih ugovornih odredbi i institut nepoštenih poslovnih praksi. Objašnjava da je pobijanim rješenjem postupanje tužitelja kvalificirano kao nepoštena poslovna praksa u smislu članka 32. do 34. Zakona o zaštiti potrošača (Narodne novine, br. 41/14. i 110/15.; u nastavku teksta: Zakon o zaštiti potrošača) i članaka od 109. do 111. Zakona o zaštiti potrošača (Narodne novine, br. 79/07., 125/07., 79/09., 89/09., 75/09., 133/09, 78/12. i 56/13.; u nastavku teksta ZZP/07), a ne kao nepoštena ugovorne odredbe, kako bi se dalo zaključiti iz argumentacije iznesene u tužbi. Ističe da se on uzimajući u obzir odredbe Zakona o zaštiti potrošača i ZZP/07, nije niti mogao upustiti u ocjenu radi li se o nepoštenim ugovornim odredbama jer je sankcija za postojanje takvih odredbi u skladu s člankom 55. stavkom 1. Zakona o zaštiti potrošača te člankom 102. stavkom 1. ZZP/07 njihova ništetnost, pri čemu je za utvrđivanje ništetnosti u našem pravnom poretku nadležan sud. Dodaje da treba dakle razlikovati institut nepoštenih poslovnih praksi koja je zabranjena i čije je postojanje tuženik ovlašten utvrđivati od instituta nepoštenih ugovornih odredbi koje su ništete i čije postojanje stoga može utvrđivati samo sud. Iznosi da tužitelj tako, pravno kvalificirajući vlastito postupanje i utvrđujući propis koji se ima primijeniti, kao relevantne navodi odredbe Direktive Vijeća 93/13/EEZ3 koja regulira isključivo nepoštenih ugovorne odredbe i ništa drugo te kao takva nema primjene u ovom postupku. Napominje da je on pobijanim rješenjem utvrdio da se u postupanju tuženika radi o nepoštenoj poslovnoj praksi u smislu Zakona o zaštiti potrošača te da je ocijenio da je tužiteljevo ponašanje bilo suprotno zahtjevima profesionalne pažnje jer je spornim izmjenama i dopunama Općih uvjeta poslovanja iz kolovoza 2018., suprotno načelu savjesnosti i poštenja, tužitelj uzrokovao očiglednu neravnopravnost u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Opisuje da je pojam "profesionalna pažnja" Zakonom o zaštiti potrošača definiran kao "... standard strukovnih sposobnosti i stupanj pažnje za koje se razumno očekuje da će ih trgovac primjenjivati u odnosu s potrošačem, a koje su u skladu s poštenom poslovnom praksom i načelom savjesnosti i poštenja na području djelovanja trgovca." (definicija iz članka 5. točke 19. Zakona o zaštiti potrošača). Nastavlja da je pritom "poslovna praksa" definirana člankom 5. točkom 13. Zakona o zaštiti potrošača kao "svaka radnja, propuštanje, način ponašanja ili predstavljanja, poslovna komunikacija, uključujući oglašavanje i stavljanje proizvoda na tržište, koju je poduzeo trgovac, a izravno je povezana s promidžbom, prodajom ili isporukom proizvoda potrošaču". Navodi da je on, također, pobijanim rješenjem utvrdio da opisana poslovna praksa tužitelja u smislu konkretnog bankovnog proizvoda (oročenog depozita) bitno utječe na ekonomsko ponašanje prosječnog potrošača kojemu je namijenjena, čime je ostvaren i drugi uvjet za postojanje nepoštenih poslovnih praksi u smislu citiranog članka 32. stavka 1. Zakona o zaštiti potrošača. Pojašnjava da je razumno, naime, pretpostaviti da na odluku potrošača o načinu ulaganja njihovih slobodnih sredstava bitno utječe visina prihoda koji očekuju ostvariti takvim ulaganjem, a da prihod koji se ostvaruje sklapanjem ugovora o novčanom depozitu ovisi o ugovorenoj kamatnoj stopi, ali i o trajanju razdoblja na koje je depozit oročen i za koje će se ugovorena kamata obračunavati i biti isplaćena. Ističe da je notorno da je prihod deponenta tim veći, što je duže razdoblje tijekom kojega ima pravo na kamatu, pa da slijedom navedenoga, trajanje ugovornog odnosa izravno utječe na visinu potrošačevog prihoda ostvarenog ulaganjem i kao

takvo je svakako značajno za donošenje informirane odluke o načinu ulaganja slobodnih sredstava. Dodaje da u slučajevima povodom kojih je doneseno pobijano rješenje, potrošači u vrijeme sklapanja ugovora nisu bili informirani o mogućnosti prestanka ugovornog odnosa prije isteka ugovorenog roka. Iznosi da su prema prirodi odnosa, potrošači stoga bez sumnje očekivali kako će imati pravo na kamatu za vrijeme trajanja ugovorenog oročenja. Napominje da su u postupku koji je on proveo potrošači iskazivali kako je "kod ugovaranja štednje u Banci, bila odlučna upravo informacija da se mogućim budućim izmjenama Općih uvjeta poslovanja neće mijenjati ugovoreni rok oročenja od 36 mjeseci i više te fiksna komponenta promjenjive kamatne stope, s time da im je navedeno i potvrđeno od strane Banke prilikom ugovaranja depozita te da nikada nije spomenuta mogućnost skraćanja roka oročenja ili jednostranog otkaza od strane Banke." Opisuje da je iz navedenog primjera razvidno kako u vrijeme sklapanja ugovora ne samo da potrošači nisu bili informirani o mogućnosti jednostranog otkaza ugovora od strane tužitelja, već su u pojedinim slučajevima zaposlenici tužitelja potrošačima na njihov izričit upit potvrđivali kako do promjene ugovorenog roka oročenja ne može doći. Zaključuje da su potrošači ugovore o depozitu s tužiteljem sklopili na temelju određenih očekivanja te su očekivanja u pogledu visine prihoda koji će ostvariti ulaganjem bitno utjecala na njihovo ekonomsko ponašanje tj. na odluku da svoja sredstva oroče baš kod tužitelja. Naglašava da je okolnost koja je ocijenjena važnom u provedenom upravnom postupku, to da tužitelj u bankovnom sustavu Republike Hrvatske spada u grupu tzv. ostalih sistemski važnih kreditnih institucija, koje su definirane člankom 137. Zakona o kreditnim institucijama (Narodne novine, broj 159/13, 19/15, 102/15, 15/18; dalje u tekstu: ZOKI). Ističe da prosječan potrošač prilikom donošenja odluke u kojoj će banci oročiti svoja sredstva, okolnost da se radi o jednoj od većih banaka u Republici Hrvatskoj, koja je usto i sistemski važna, shvaća kao potvrdu sigurnosti i stabilnosti svoga ulaganja, a ako takva banka usto nudi i mogućnost ostvarivanja prihoda na depozit (izraženog ne samo kamatnom stopom, nego i razdobljem oročenja) koji potrošač ocjenjuje atraktivnim, jasno je da će to utjecati na njegovo ekonomsko ponašanje. Navodi da s druge strane, kada takva banka postupa na štetu više tisuća svojih klijenata potrošača, i to suprotno ugovorima koje je sklopila s tim potrošačima, takvo postupanje nesumnjivo ima znatan utjecaj na ekonomsko ponašanje prosječnog potrošača. Dodaje da kada se još uzme u obzir da je oročeni depozit praktično najraširenija vrsta depozita kod građanstva te općenito jedna od temeljnih usluga koje banke nude potrošačima, postaje još jasnije koliki utjecaj takvo njezino postupanje ima na ekonomsko ponašanje potrošača u smislu članka 32. stavka 1. Zakona o zaštiti potrošača. Iznosi da je opisano izostavljanje ključnih informacija u komunikaciji s potrošačima nesporno utjecalo na njihovu sposobnost da donesu informiranu odluku o banci u kojoj će oročiti svoja sredstva te da su stoga ispunjeni svi elementi definicije "važnog utjecaja na ekonomsko ponašanje potrošača" iz članka 5. točke 36. Zakona o zaštiti potrošača jer se nesporno radi o "korištenju poslovne prakse radi znatnog umanjivanja sposobnosti potrošača da donese odluku utemeljenu na potpunoj obavijesti, što dovodi do toga da potrošač donosi odluku o kupnji koju inače ne bi donio". Ponavlja da potrošačima prilikom sklapanja ugovora nije dana informacija da tužitelj namjerava dodijeliti si pravo koje mu inače po Zakonu ne pripada, tj. uvesti mogućnost jednostranog otkaza ugovora (odnosno da zadržava pravo da to učini izmjenama i dopunama općih uvjeta poslovanja), čime se neprijeporno izravno utjecalo na ekonomske učinke ugovora. Zaključuje da su takvim postupanjem tužitelja ispunjene sve pretpostavke nepoštene poslovne prakse, odnosno in concreto zavaravajuće poslovne prakse. Smatra da je u konkretnom slučaju zavaravajuća praksa tužitelja jest neinformiranje potrošača o mogućnosti jednostranog prijevremenog otkaza oročenog depozita od strane tužitelja, odnosno naknadno propisivanje prava tužitelja na prijevremeni redovni otkaz. Nastavlja da potrošači pri sklapanju ugovora o oročenom depozitu ni na koji način nisu bili upoznati s činjenicom da bi njihov ugovorni odnos mogao prestati prije ugovorenog roka (osim u onim

slučajevima koji su bili propisani Općim uvjetima poslovanja, a odnosili su se na prestanak ugovora i izvanredni otkaz - vidjeti točku 18. Općih uvjeta poslovanja) te je očigledno da su potpisom ugovora o oročenom depozitu računali na ugovoreno trajanje oročenja i ekonomsku korist koju time stječu. Ističe da, uostalom, da su potrošači koji su sa tužiteljem sklapali ugovore o oročenom depozitu mogli računati na ugovoreno trajanje i ekonomsku korist u vidu kamata, ukazuje i činjenica da su sve banke u Hrvatskoj nudile, ugovarale i izvršavale svoje obveze u vezi s oročenim depozitima potrošača upravo na način da nisu naknadno mijenjale ugovorene odredbe o pravu banke na jednostrani otkaz. Zaključuje da je to stoga predstavljalo standard za ovu vrstu bankovne usluge, a tužiteljevo otkazivanje 3589 ugovora predstavlja značajni otklon od takve prakse pa su se time stekli uvjeti za ocjenu da se radi o zavaravajućoj praksi. Obrazlaže da na zavaravajuću poslovnu praksu u konkretnom slučaju upućuju okolnosti koje se odnose na osnovna obilježja ugovora, njegovo trajanje te način izračuna cijene i opseg obveza tužitelja iz konkretnoga ugovornog odnosa (okolnosti na koje se zavaravajuća poslovna praksa odnosi u skladu s člankom 33. stavkom 2. točkama 2., 3. i 4. Zakona o zaštiti potrošača) jer je, u trenutku ugovaranja, obveza tužitelja bila utvrđena u točno određenom trajanju, da bi naknadno, jednostranom odlukom tužitelja, ta obveza tužitelja bila promijenjena, a što je izravno utjecalo na ukupni iznos kamata odnosno ekonomsku korist koju bi potrošač na temelju toga pravnog posla stekao. Iznosi da je u konkretnom slučaju važna obavijest za potrošača informacija da tužitelj u bilo kojem trenutku tijekom trajanja ugovornog odnosa (dakle ne samo po isteku roka oročenja i prije mogućega automatskog obnavljanja ugovora) ima pravo jednostrano otkazati ugovor. Ističe da bi upravo ta informacija, koja izlaže potrošače neizvjesnosti u vezi s trajanjem ugovora o oročenom depozitu te očekivani priljev sredstava od kamata, potaknula potrošače da prije ulaznja u ugovorni odnos s tužiteljem (ili prolongiranja postojećeg) na tržištu prouče ponude ostalih kreditnih institucija vezano uz oročavanje depozita te razmotre mogućnost zaključivanja ugovora s nekom drugom institucijom koja ne bi imala predviđeno ugovaranje prava na jednostrani otkaz u bilo kojem trenutku tijekom trajanja oročenja. Smatra da takvo postupanje tužitelja ima sva propisana obilježja zavaravajućeg propuštanja iz članka 34. stavka 2. točke 1. Zakona o zaštiti potrošača jer potrošačima prilikom sklapanja ugovora nisu pružene jasne i razumljive obavijesti u pogledu tužiteljevog prava da naknadno jednostrano izmijeni opće uvjete poslovanja na način da sam sebi osigura pravo na jednostrani otkaz ugovora sklopljenoga na određeno vrijeme. Nastavlja da su takve obavijesti neprijeporno važne te su bile od utjecaja na odluku potrošača o sklapanju konkretnih ugovora o oročenju. Smatra da je vjerojatno da su upravo zbog propuštanja davanja takvih obavijesti potrošači donijeli odluku o sklapanju ugovora koju inače ne bi donijeli. Iznosi da potrošačima prilikom sklapanja ugovora (a niti kasnije) nije navedena svrha odredbe prema kojoj tužitelj ima pravo jednostrano izmijeniti opće uvjete poslovanja, a takva se svrha nije mogla razaznati iz konteksta. Mišljenja je da zbog navedenih razloga takvo postupanje tužitelja ispunjava i uvjete zavaravajućeg propuštanja iz članka 34. stavka 2. točke 2. Zakona o zaštiti potrošača. Pojašnjava da je upitno koliko bi potrošača sklapalo ugovore o oročenim depozitima s tužiteljem da im je bila poznata namjera tužitelja, odnosno mogućnost da izmjenama i dopunama Općih uvjeta poslovanja izmijeni ugovore s potrošačima na način da tužitelj može u svako doba, prije isteka ugovorenog roka, redovno otkazati ugovore o oročenom depozitu s potrošačima. Ističe da je na temelju svega navedenoga nesporno dokazano da postupanje tužitelja ima sva obilježja zavaravajuće poslovne prakse, odnosno in concreto zavaravajućih radnji i zavaravajućih propuštanja. Navodi da otklanja bilo kakvu mogućnost da se mjere naložene pobijanim rješenjem pravno kvalificiraju kao naknada štete. Opisuje da je u skladu s člankom 309. stavkom 1. ZOKI-ja ovlašten pratiti pridržava li se kreditna institucija objavljenih internih akata kojima se reguliraju poslovni odnosi kreditne institucije i potrošača, ugovora koje je sklopila s potrošačem, odredbi ZOKI-ja koje se odnose na zaštitu potrošača, odredbi propisa

donesenih na temelju tog Zakona i odredbi drugih zakona kojima se uređuje zaštita potrošača. Dodaje da HNB na temelju članka 134. stavka 2. Zakona o zaštiti potrošača provodi nadzor nad primjenom tog Zakona kod kreditnih institucija, i to na način propisan Zakonom o kreditnim institucijama. Opisuje da je člankom 311. ZOKI-ja dodatno propisana ovlast HNB-a da može rješenjem kreditnoj instituciji odrediti mjere i rokove za njihovo ispunjenje radi osiguravanja zaštite potrošača u skladu s odredbama ZOKI-ja i drugih zakona kojima se uređuje zaštita potrošača, za čiji je nadzor ovlaštena po tim zakonima, a osobito naložiti prestanak nezakonitog postupanja, naložiti otklanjanje nezakonitosti i/ili nepravilnosti uz određivanje roka u kojemu je to potrebno učiniti ili naložiti izradu, dopunu i/ili promjenu procedura, poslovnih politika i drugih akata kreditne institucije koje je odnose na poslovanje s potrošačima. Naglašava da iz navedenoga jasno proizlazi da je zakonodavac na općeniti način predvidio vrste mjera koje je on ovlašten odrediti u okviru svoje nadležnosti u području zaštite potrošača, odnosno da nije precizirao svaku pojedinu mjeru kojom bi se u konkretnim okolnostima osiguralo poštivanje propisa o zaštiti potrošača u kreditnim institucijama. Iznosi da su utoliko zakonom propisane mjere za zaštitu potrošača navedene samo primjerice te je on ovlašten donositi i druge mjere radi osiguravanja zaštite potrošača. Nastavlja da je u konkretnom slučaju upravo to i učinio te je, uzimajući u obzir broj potrošača koji su obuhvaćeni otkazima, značenje povrede zakona od strane tužitelja, te svrhu određivanja mjera uz primjenu načela razmjernosti, odredio mjere iz pobijanog rješenja. Opisuje da je člankom 224. stavkom 1. točkom 33. ZOKI-ja propisano da HNB može kreditnoj instituciji supervizorskim mjerama naložiti drugu mjeru koju smatra primjerenom i razmjernom kako bi kreditna institucija uskladila svoje poslovanje s odredbama toga Zakona, Uredbe (EU) br. 575/2013 i drugim propisima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, a da je člankom 217. stavkom 3. ZOKI-ja propisano da supervizorske mjere HNB-a moraju biti učinkovite, razmjerne i usmjerene na postizanje svrhe opće i specijalne prevencije. Posebno naglašava da je odredba članka 217. stavka 3. ZOKI-ja usklađena s odredbom članka 65. stavka 1. Direktive 2013/36/EU1 prema kojoj administrativne mjere nadležnih tijela moraju biti učinkovite, razmjerne i odvrćajuće. Ističe da je potpuno jednak zahtjev sadržan i u 22. uvodnoj izjavi Direktive 2005/29/EZ2 koja je u pravni poredak Republike Hrvatske prenesena kroz odredbe Zakona o zaštiti potrošača o nepoštenoj poslovnoj praksi. Iznosi da iako direktive Europske unije (a osobito njihove uvodne izjave) ne proizvode neposredne pravne učinke u državama članicama, nesporno je da im ipak valja priznati posredne (interpretativne) učinke prilikom tumačenja nacionalnog prava. Zaključuje da je iz citiranih odredbi razvidno da sadržaj mjera koje donosi HNB nije taksativno propisan već se one izriču na temelju slobodne ocjene te uz uvažavanje gore navedenih uvjeta utvrđenih propisima te da je slijedom navedenih ovlasti te primjenom načela slobodne ocjene odlučio kao u točkama od 1. do 6. izreke pobijanog rješenja. Opisuje da je svrha ovlasti HNB-a da supervizorskim mjerama utječe na kreditne institucije kako bi svoje poslovanje uskladile s propisima kojima se uređuje zaštita potrošača, pri čemu takve mjere, između ostalog, moraju biti učinkovite i odvrćajuće (odnosno služiti svrsi opće i specijalne prevencije). Napominje da je s obzirom na težinu povrede prava potrošača, na broj ugovora o depozitu koji su otkazani na ovakav način te na okolnost da je tužitelj sistemski važna kreditna institucija ocijenio da su naložene mjere razmjerne cilju koji se njime treba postići tj. da se kreditna institucija u svom poslovanju ubuduće uskladi s propisima kojima se štite interesi potrošača te da se isti cilj ne bi mogao postići drugom mjerom. Dodaje da su mjere naložene točkama od 1. do 6. izreke pobijanog rješenja u skladu su s načelom učinkovitosti, a istovremeno su dovoljno stroge da mogu poslužiti svrsi opće i specijalne prevencije. Iznosi da se prema njegovoj ocjeni tek izricanjem mjera sadržanih u pobijanom rješenju moglo utjecati na tužitelja da više ne počini ovakvu ili sličnu povredu propisa na štetu potrošača. Smatra da svrha navedenih mjera nije (i ne može biti) naknada štete koju bi potrošači eventualno pretrpjeli ovakvim postupanjem tužitelja jer

on nije nadležan za odlučivanje o naknadi štete niti je ovlašten ulaziti u pojedinačne ugovorne odnose. Navodi da u ovom dijelu dijeli mišljenje profesora s katedre za Građansko pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu te također smatra da odluka o tome je li tužitelj povrijedio ugovorni odnos te odluka o naknadi štete spadaju u nadležnost suda u parničnom postupku. Naglašava da niti u jednom trenutku nije smatrao kako ima ovlast odlučivati o naknadi štete koja je nastala potrošačima, a da je svrha mjera izrečenih pobijanim rješenjem osigurati da tužitelj u svom budućem poslovanju postupi na način koji uvažava narav i važnost javnog interesa koji predstavlja zaštita potrošača, koji se neprijeporno nalaze u slabijem položaju u odnosu na pružatelja usluge. Mišljenja je da mjere koje on izriče kreditnim institucijama mogu uključivati i nalaganje kreditnoj instituciji da poduzme radnje koje u konačnici za posljedicu imaju izvršenje plaćanja potrošačima, uz uvažavanje već ranije obrazloženih uvjeta. Dodaje da je sukladno opisanim nadležnostima i do sada izricao superizorske mjere kreditnim institucijama koje su uključivale isplate od strane kreditnih institucija kojima su mjere izrečene u korist potrošača. Ističe da je njegova dužnost (a ne samo ovlaštenje) donijeti odgovarajuće rješenje kada utvrdi kršenje propisa iz svoje nadležnosti, a da se prilikom ocjene opravdanosti mjera naloženih rješenjem u obzir mora uzeti okolnost da su potrošači uvijek slabija ugovorna strana u odnosima s bankama te da im stoga treba pružiti visok stupanj zaštite, kao i okolnost da potrošači nisu uvijek svjesni svojih prava. Nastavlja da osim navedenoga postoji nezanemariva vjerojatnost da potrošači neće podnijeti zahtjev/pravni lijek prikladan za zaštitu njihovih prava, kao i opasnost da neće biti u stanju pravno kvalificirati svoj zahtjev ili da će se suočiti s poteškoćama u pristupu pravosuđu. Obrazlaže da mnogi potrošači ne raspolažu znanjem koje bi im omogućavalo da prepoznaju postupanje banke kao nezakonito, dok banka s druge strane, ne samo da raspolaže potrebnim specijalističkim znanjima, već raspolaže i znatnim financijskim sredstvima i ljudskim resursima potrebnim za vođenje sudskih postupaka. Opisuje da za ilustraciju tvrdnje da bi potrošači u konkretnom slučaju teško mogli zaštititi svoja prava u postupcima za naknadu štete može poslužiti i okolnost da je Općim uvjetima poslovanja tužitelja u slučaju spora ugovorena stvarna nadležnost suda u Zagrebu, a da se tako ugovorenom nadležnošću dodatno obeshrabruje potrošače koji imaju prebivalište ili boravište izvan Zagreba

da pokrenu postupak protiv tužitelja u svrhu ostvarenja svojih prava. Zaključuje da su mu stoga kao članu Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača te kao tijelu javne vlasti nadležnom za nadzor nad primjenom Zakona o zaštiti potrošača u kreditnim institucijama povjerene ovlasti čiji je cilj osigurati zaštitu prava potrošača. Pridružuje se tužiteljevoj zamolbi da se predmetni postupak u interesu svih zainteresiranih provede žurno, po mogućnosti u roku za izvršenje pobijanog rješenja. Vezano uz podnesak tužitelja u kojem navodi kako se velika većina novčanih sredstava i to 81,72% potrošača kojima je tužitelj otkazao ugovore o oročenim depozitima s ugovorenim automatskim prolongatom i dalje nalazi kod tužitelja te da tužitelj na navedena sredstva plaća kamatu, potvrđuje da doista nije utvrđivao visinu nastale štete za svakog od preko tri tisuće potrošača kojima su prijevremeno otkazani ugovori i to stoga što pobijanim rješenjem nije niti odlučivao o naknadi štete. Ponavlja da je za određivanje naknade štete nadležan sud koji je dužan u svakom pojedinom slučaju utvrditi jesu li ispunjene pretpostavke utvrđene ZOO-om. Vezano uz mišljenje uvaženih profesora s Katedre za građansko pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu primjećuje da ono ne sadržava očitovanje o odlučnim pitanjima i pravnim odnosima koji čine predmet ovog upravnog spora. U prvom redu primjećuje da se na popisu pravnih izvora koji su podloga za navedeno mišljenje nalazi samo jedan jedini propis, i to ZOO, dok je pobijano rješenje doneseno u upravnom postupku temeljem nekoliko propisa (ZOKI- ja, Zakona o zaštiti potrošača i ZOUP-a) pa će i tijekom ovog postupka pobijano rješenje biti podvrgnuto analizi zakonitosti upravo temeljem ovih propisa. Opisuje da je iz mišljenja uvaženih profesora razvidno da smatraju kako sa obveznogpravnog stajališta izmjene općih

uvjeta i otkazi oročenja u konkretnim okolnostima nisu prouzročili neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana. Iako razmatranje ovih odnosa sa obvezanopravnog stajališta nije odlučno u ovom postupku primjećuje da nije jasno na čemu se zaključak o uravnoteženosti pravnog odnosa potrošača i tužitelja u dijelu prestanka ugovornog odnosa koje iznose profesori doista temelji. Naglašava da je notorno da je definiranje pravne pozicije ugovornih strana u rukama tužitelja kao sastavljača Općih uvjeta poslovanja te da iz tih istih Općih uvjeta poslovanja nedvojbeno proizlazi da potrošač ima pravo predložiti sporazumni raskid ugovornog odnosa (koji tužitelj može, a i ne mora prihvatiti), dok tužitelj ima pravo jednostrano otkazati taj isti ugovorni odnos bez ikakve suglasnosti potrošača. Nastavlja da ako se ugovorni odnos raskida sporazumno na inicijativu potrošača, Opći uvjeti poslovanja tužitelja predviđaju posebna pravila o obračunu kamata te se pritom potrošaču u pravilu priznaje pravo na kamatu po nižoj stopi od ugovorene. Smatra da je zbog toga teza profesora da ne postoji neravnoteža između ugovornih strana jednostavno u ovom slučaju promašena. Vezano uz zaključak uvažениh profesora o pravnoj naravi mjera utvrđenih rješenjem ukazuje kako su pobijanim rješenjem određene mjere u skladu s odredbama Zakona o zaštiti potrošača i ZOKI, čiji je primarni cilj osigurati da tužitelj posluje u skladu s propisima, a ne određivanje naknade štete potrošačima prema ZOO-u, za što on nesporno nije nadležan. Zaključuje da uzimajući u obzir sve navedeno smatra da je osporavano rješenje doneseno na temelju ispravno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja, prema pravilima postupka i uz pravilnu primjenu materijalnog zakona te slijedom navedenoga predlaže odbiti tužbu kao neosnovanu i potvrditi pobijano rješenje.

Tijekom spora izvršen je uvid u spis te u spis tuženika.

Tužbeni zahtjev je osnovan.

Nesporno je da je tužitelj izmijenio Opće uvjete poslovanja oročenim depozitom/štednim ulogom potrošača, koji su stupili na snagu 22. kolovoza 2018., tako da je dodao odredbu o redovnom otkazu i na temelju te odredbe otkazao sveukupno 3589 ugovora o oročenom depozitu.

Sporno je li time povrijedio prava potrošača te je li izrečena mjera primjerena i razmjerna.

Prvotno treba napomenuti da je ovaj predmet riješen bez rasprave na temelju ovlaštenja iz članka 36. točke 4. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, broj: 20/10, 143/12, 152/14, 94/16 i 29/17) jer tužitelj osporava samo primjenu prava, činjenice su nesporne, a stranke u tužbi ili u odgovoru na tužbu izričito ne zahtijevaju održavanje rasprave. Nadalje, prilikom odlučivanja imalo se je u vidu da se predmet odnosi na 3589 građana kao potrošača.

Člankom 177. Zakona o kreditnim institucijama (Narodne novine, broj: 159/13, 19/15, 102/15 i 15/18) propisano je da, među ostalim, Hrvatska narodna banka obavlja nadzor kreditnih institucija u vezi s primjenom glave XXIII. toga Zakona kojim je uređena zaštita potrošača i propisa donesenih na temelju te glave toga Zakona (stavak 1.) te da kada Hrvatska narodna banka obavlja nadzor iz stavka 1. toga članka, može, uz mjere propisane zakonima iz stavka 1. toga članka za nadzor kojih je ovlaštena, izreći i supervizorske mjere i druge mjere propisane tim Zakonom (stavak 3.).

Nadalje, člankom 220. istog Zakona propisano je da će Hrvatska narodna banka pravovremeno rješenjem naložiti kreditnoj instituciji supervizorske mjere ako u okviru svojih supervizorskih ovlasti utvrdi da je kreditna institucija svojim radnjama ili propuštanjem određenih radnji postupila protivno tom Zakonu, Uredbi (EU) br. 575/2013 ili drugim propisima kojima se uređuje poslovanje kreditne institucije (stavak 1. točka 1.) s time da se rješenjem iz stavka 1. toga članka obvezno određuje rok i način postupanja kreditne institucije radi otklanjanja nezakonitosti, odnosno slabosti ili nedostataka u poslovanju kreditne institucije (stavak 2.).

Dok je člankom 224. stavkom 1. točkom 33. Zakona o kreditnim institucijama propisano da Hrvatska narodna banka može, osim ostalih mjera naloženih tim Zakonom, kreditnoj instituciji supervizorskim mjerama naložiti drugu mjeru koju smatra primjerenom i razmjernom kako bi kreditna institucija uskladila svoje poslovanje s odredbama ovoga Zakona, Uredbe (EU) br. 575/2013 i drugim propisima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija.

Konačno, člankom 311. istog Zakona propisano je da Hrvatska narodna banka može rješenjem subjektima iz članka 309. stavaka 1. i 2. toga Zakona odrediti mjere i rokove za njihovo ispunjenje radi osiguravanja zaštite potrošača u skladu s odredbama toga Zakona, odredbi drugih zakona kojima se uređuje zaštita potrošača, za nadzor kojih je ovlaštena po tim zakonima, a osobito:

- 1) naložiti prestanak nezakonitog postupanja
- 2) naložiti otklanjanje nezakonitosti i/ili nepravilnosti uz određivanje roka u kojemu je to potrebno učiniti ili
- 3) naložiti izradu, dopunu i/ili promjenu procedura, poslovnih politika i drugih akata kreditne institucije koji se odnose na poslovanje s potrošačima.

Prvotno pitanje koje se postavlja je jesu li ugovori o oročenom depozitu, a koje je tužitelj kasnije redovno otkazao, ugovori na određeno vrijeme ili na neodređeno vrijeme. Iz samih ugovora o oročenju utvrđeno je da je određen točan rok oročenja (od datuma do datuma). To što je bilo u tim ugovorima propisano da se na dan isteka ugovorenog roka oročenja depozit i pripisana kamata dalje oročava na isti rok po kamatnoj stopi važećoj na dan obnavljanja sukladno Odluci o kamatnim stopama Banke i Odluci o visini pasivnih kamatnih stopa za fizičke osobe ne utječe na činjenicu da se i dalje radi o ugovorima o oročenom depozitu ugovorenih na određeno vrijeme. Naime, ukoliko bi vlasnik računa na dan isteka ugovorenog roka raspolagao oročenim štednim depozitom i pripisanom kamatom, ako je ugovoren pripis sredstvima, ne bi došlo do daljeg oročavanja već bi ugovor prestao istekom roka oročenja. Nadalje, svim općim uvjetima propisano je da je oročeni štedni ulog depozit primljen od Vlasnika kao štedni ulog s rokom dospijeca te su propisani točni rokovi dospijeca. Također, njima je bilo izričito određen način prestanka ugovora (nakon isteka roka oročenja, prijevremenim prekidom na zahtjev vlasnika, smrću vlasnika i izvanrednim otkazom od strane Banke). Posebno se ističe da i Opći uvjeti poslovanja oročenim depozitom/štednim ulogom potrošača u primjeni od 22. kolovoza 2018. određuju da je oročeni štedni ulog depozit primljen od Vlasnika kao štedni ulog s rokom dospijeca te da su i njima određeni točni rokovi dospijeca. Slijedom svega navedenog pogrešno tužitelj smatra da se radi o ugovorima na neodređeno vrijeme. Primjećuje se da je tužitelj, iako sad tvrdi da mu je pravo redovnog otkaza pripadalo po samom Zakonu o obveznim odnosima, redovno otkazao te ugovore tek nakon što je izmijenio Opće uvjete te dodao odredbu o redovnom otkazu.

Sljedeće pitanje koje se postavlja je li postupanje tužitelja kada je izmijenio Opće uvjete poslovanja dodavanjem odredbe o redovnom otkazu i nakon toga na temelju te odredbe otkazao sveukupno 3589 ugovora o oročenom depozitu nepošteno u smislu članka 32. Zakona o zaštiti potrošača (Narodne novine, broj: 41/14 i 110/15).

Člankom 32. stavkom 1. propisano je da je poslovna praksa nepoštena ako je suprotna zahtjevima profesionalne pažnje i ako, u smislu određenog proizvoda, bitno utječe ili je vjerojatno da će bitno utjecati na ekonomsko ponašanje prosječnog potrošača kojemu je takva praksa namijenjena ili do kojega ona dopire, odnosno prosječnog člana određene skupine potrošača na koju je ta praksa usmjerena.

Primjećuje se da je u svim Općim uvjetima koji su bili u primjeni do 22. kolovoza 2018. bilo izričito propisano, i to od strane samog tužitelja, koji je sastavio navedene Opće uvjete poslovanja, da on može otkazati Ugovor s petnaestodnevnom otkaznim rokom u sljedećim slučajevima: kada Vlasnik krši odredbe Ugovora i svih Općih uvjeta ili drugog

ugovora koji ima sklopljen s Bankom, ako je prilikom sklapanja Ugovora dao neistinite podatke, na zahtjev zakonodavca, nadzornog tijela, ako korisnik poslovanjem po Računu narušava ugled Banke te ako Korisnik postupa suprotno prisilnim propisima RH i moralu društva.

Tužitelj je Općim uvjetima poslovanja oročenim depozitom/štednim ulogom potrošača u primjeni od 22. kolovoza 2018. propisao, i nadalje, da ugovor prestaje nakon isteka roka oročenja, prijevremenim prekidom na zahtjev Vlasnika, izvanrednim otkazom od strane Banke. Međutim, dodao je odredbu o redovnom otkazu i propisao da on kao Banka ima pravo bilo kada pismeno otkazati Ugovor uz otkazni rok od 20 dana ili uz suglasnost obiju strana s trenutnim učinkom, a da obavijest o otkazu Ugovora Banka dostavlja Vlasniku na jasan i razumljiv način, u pisanom obliku, putem pošte na zadnju poznatu adresu Vlasnika, s time da otkazni rok počinje teći od datuma slanja pisanog otkaza na adresu Vlasnika.

Nakon toga tužitelj je redovno otkazao 3589 ugovora o oročenom depozitu i to stoga što više nije želio plaćati kamate koje su bile ugovorene tim ugovorima, a što proizlazi iz njegovih očitovanja potrošačima.

Prema mišljenju suda takva poslovna praksa tužitelja je suprotna zahtjevima profesionalne pažnje. Profesionalna pažnja je prema članku 5. točki 19. Zakona o zaštiti potrošača standard strukovnih sposobnosti i stupanj pažnje za koje se razumno očekuje da će ih trgovac primjenjivati u odnosu s potrošačem, a koje su u skladu s poštenom poslovnom praksom i načelom savjesnosti i poštenja na području djelovanja trgovca. Tužitelj nije postao u skladu s načelom savjesnosti i poštenja na području djelovanja trgovca kada je promijenio Opće uvjete poslovanja na način da je dodao odredbu o redovnom otkazu i nakon toga na temelju te odredbe otkazao 3589 ugovora o oročenom depozitu. Nesavjesnost i nepoštenje tužitelja se naročito ogleda u tome na koji način je računao od kada počinje teći otkazni rok (od datuma slanja, a ne primitka) te u činjenici da će redoviti otkaz slati na zadnju poznatu adresu Vlasnika, a iz čega proizlazi da je moguće da neki štediše nisu ni adekvatno obaviješteni o takvom otkazu. Također, takva praksa nije u skladu s bankarskom poslovnom praksom te nije uobičajena, a činjenica da se je tužitelj rukovodio samo novčanim motivima ukazuje na njegovo nepoštenje, jer u trenutku kada je trebao privući kapital takva odredba nije bila propisana Općim uvjetima poslovanja, a kada mu više nije odgovaralo da na taj isti kapital plaća kamate koje je sam odredio na temelju vlastitih odluka o kamatnim stopama i odluka o visini pasivnih kamatnih stopa za fizičke osobe promijenio je Opće uvjete poslovanja dodavši odredbu o redovnom otkazu. Sud primjećuje da je tužitelj čak zaboravio dodati redovni otkaz kao jedan od načina prestanka ugovora iz članka 13. Općih uvjeta poslovanja oročenim depozitom/štednim ulogom potrošača u primjeni od 22. kolovoza 2018.

Nadalje, prema mišljenju suda takva odredba bitno utječe ili je vjerojatno da će bitno utjecati na ekonomsko ponašanje potrošača koji žele sklopiti ugovor o oročenom depozitu. Naime, vjerojatno je da potrošači ne bi izabrali tužitelja kao banku kojoj bi povjerali svoj kapital, a imajući u vidu neizvjesnost trajanja predmetnih ugovora o oročenom depozitu te činjenicu da druge banke nemaju takvu odredbu na temelju koje bi bez ikakvog razloga bilo kada mogle redovno otkazati ugovore o oročenim depozitima.

Također, tužitelj je dodavanjem odredbe o redovnom otkazu u Opće uvjete poslovanja oročenim depozitom/štednim ulogom potrošača u primjeni od 22. kolovoza 2018. uzrokovao neravnotežu na štetu potrošača. Naime, dok je sebi kao Banci propisao pravo bilo kada pismeno otkazati Ugovor uz otkazni rok od 20 dana, takvo pravo nije dao potrošačima, kao slabijoj ugovornoj strani. Naime, potrošači imaju u skladu s člankom 15. Općih uvjeta poslovanja oročenim depozitom/štednim ulogom potrošača u primjeni od 22. kolovoza 2018. samo pravo na prijevremeni raskid namjenski oročenog štednog uloga s time da isti mora odobriti tužitelja te da će tužitelj prilikom obračuna kamate priznati i obračunati ugovorenu kamatnu stopu ako je oročeni depozit bio založen za kredit potrošača i kamatu na izdržanu

ročnost ukoliko je oročeni depozit bio založen po izdanoj kreditnoj kartici, izdanoj garanciji, za kredit pravnog subjekta, za dopušteno prekoračenje na transakcijskom računu odnosno drugim proizvodima Banke.

Međutim, iako je tužitelj postupao nepošteno u smislu članka 32. stavka 1. Zakona o zaštiti potrošača, sud smatra da mjera koja je određena nije primjerena i razmjerna. Naime, tuženik je u bitnom naložio tužitelju da kod svih ugovora o oročenom depozitu zaključenih s potrošačima, a koje je jednostrano otkazao tijekom trajanja roka oročenja, zbog izmjena i dopuna Općih uvjeta poslovanja oročenim depozitom/štednim ulogom potrošača koji su stupili na snagu 22. kolovoza 2018. izvrši obračun iznosa koji odgovara kamati po svakom pojedinom oročenom depozitu od dana nastupa jednostranog otkaza do isteka ugovorenog roka oročenja iz svakog pojedinog ugovora o oročenom depozitu, prema uvjetima koji su bili na snazi na dan nastupa jednostranog otkaza, s time da mu je naloženo da se obračunati iznos za svaki pojedini ugovor o oročenom depozitu izračuna na način da se na iznos glavnice depozita koja je vrijedila na dan nastupa jednostranog otkaza svakoga pojedinog ugovora o oročenom depozitu, primijeni kamatna stopa važeća na taj dan, i to do isteka ugovornog roka oročenja iz svakoga pojedinog ugovora o oročenom depozitu. Tuženik u skladu s člankom 220. stavkom 2. i člankom 224. stavkom 1. točkom 33. Zakona o kreditnim institucijama ima ovlast otkloniti nezakonitosti, međutim, sud smatra da se određenom mjerom ne otklanja samo nezakonitost već se tužitelju određuje određena vrsta sankcije, a što proizlazi i iz navoda odgovora na tužbu. Sud smatra da bi primjerenija i razmjernija mjera bila primjerice da tužitelj izmijeni opće uvjete poslovanja vezano uz redovni raskid te da ponudi štedišama kojima je redovno otkazao tijekom trajanja roka oročenja zbog izmjena i dopuna Općih uvjeta poslovanja oročenim depozitom/štednim ulogom potrošača koji su stupili na snagu 22. kolovoza 2018. sklapanje ugovora o oročenom depozitu pod uvjetima i na rok koji bi bili jednaki onima koje su imali prije trenutka redovnog otkaza izjavljenog od strane tužitelja. Pri tome se primjećuje da u tom slučaju tužitelj ne bi plaćao duplu kamatu u slučaju kad su štediše ponovno kod njega položili novce te da bi se tom mjerom opravdani interes, a to je zaštita potrošača, mogla isto tako postići.

Slijedom navedenog valjalo je na temelju članka 58. stavka 1. u vezi s člankom 81. stavkom 2. Zakona o upravnim sporovima odlučiti kao u točkama I. i II. izreke.

Kako je Visoki upravni sud Republike Hrvatske na sjednici sudaca 12. veljače 2018. donio zaključak da kada je presudom upravnog suda ili Visokog upravnog suda Republike Hrvatske poništeno rješenje javnopravnog tijela i predmet vraćen na ponovni postupak svaka stranka snosi svoje troškove valjalo je na temelju članka 79. Zakona o upravnim sporovima odlučiti kao u točki III. izreke.

U Zagrebu 29. travnja 2019.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv stavka I. i II. izreke ove presude žalba nije dopuštena (članak 66.a stavak 1. Zakona o upravnim sporovima), dok je žalba dopuštena Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske protiv stavka III. izreke ove presude (članak 79. stavak 7. Zakona o upravnim sporovima). Žalba se podnosi putem ovog suda, u dovoljnom broju primjeraka za sud i sve stranke u sporu, u roku od 15 dana od dana dostave ove presude (članak 70. Zakona o upravnim sporovima).

DNA:

1. _____, Zagreb,
2. Hrvatska narodna banka, Zagreb, Trg hrvatskih velikana 3 – uz spis tuženika
3. u spis

Za točnost opravka ovlašteni službenik:

